

Gemeente Amsterdam

Amsterdamse Bos

Afstand: 4 km

Poelwandeling

Uitgave 2008, prijs € 0,50

De Oeverlanden van de Amstelveense en Kleine Poel liggen in het zuidoostelijke deel van het Amsterdamse Bos. Ze vormen een oerlandschap van moerassen en berkenbossen dat je eerder in Schotland zou verwachten. Het laat zien hoe het landschap rond Amsterdam er in vroegere eeuwen uitzag. Vanaf het wandelpad dat rond de Poel voert kunt u allerlei zeldzame planten bekijken.

Start

Het beginpunt is op de kruising Kleine Noorddijk en Schinkel-dijk bij de camping. De route is in het Bos aangegeven met paaltjes met daarop een gele afbeelding van een wandelaar en nr. 6. Op kruisingen waar dit paaltje niet staat, blijft u rechtdoor lopen. Ook de start van de wandeling is aan het begin van de Kleine Noorddijk met een bord aangegeven. Afstand \pm 4 km.

Landschap

De Oeverlanden bij de Amstelveense en Kleine Poel zijn een restant van het oude historische veenlandschap waarin in vorige eeuwen vijandige legers nogal eens hopeloos strandden. De oprukkende stad nam de plaats in van veenweiden en rietmoeras. De karakteristieke planten en dieren van dit landschap hebben in het Poelgebied de laatste vluchtplaats gekregen. Met een uitgekiend beheer probeert het Amsterdamse Bos deze planten en dieren te behouden. Oud boerenbeheer, zoals rietmaaien, nat hooiland maaien, wilgen knotten en moerasbos terugzetten, moeten daartoe bijdragen. Het afkalven van de kwetsbare oeverlandjes wordt tegengegaan door het plaatsen van natuurlijke oeverbeschoeiingen in de Amstelveense Poel. De moderne beheerders bootsen de vroegere boeren na om dit Hollandse oerlandschap te bewaren.

Moerasbos

Het oorspronkelijke oermoerasbos werd reeds in de middeleeuwen gekapt. Sinds die tijd is het landschap open gehouden door het maaien van het rietland, of het begrazen en hooien van het natte grasland. Het hooiland werd

regelmatig gebruikt als legakker voor het drogen van turf. Het hooiland langs de Poel werd soms opgehoogd met bagger en ingericht als kweekgrond voor violen, chrysanten en seringen, of ingezaaid en bemest als weide. Deze veenlandjes werden begrasd door koeien. Wanneer dit landschapsbeheer stopt ontwikkelt zich onmiddellijk moerasbos. Op de broekgronden (broek = laag en drassig land) rond de Poel is dat elzenbroekbos of berkenbroekbos. Moerasbos kenmerkt zich door de korte omlooptijd. Wanneer de bomen ouder en groter worden vallen ze door de slappe bodem al snel om. Een nieuwe snel groeiende generatie neemt de plek weer in. Vooral wilg, els en berk zijn de beeldbepalende bomen. Alleen als de bodem wat hoger ligt en droger wordt, kunnen bomen zich meer ontwikkelen. Dan gaan er ook essen groeien. In het verleden werden periodiek bomen gekapt voor hout voor bakovens. Deze hakhoutbosjes worden nu nog om de zeven jaar op de stobben afgezaagd, al is het hout voor de oven niet meer nodig.

Rietland

Het veenmosrietland rond de Poel is groeiplaats van bijzondere planten zoals de insectenvangende zonnedauw, de welriekende nachtorchis, rietorchis en de reusachtige koningsvaren. Er komen ruim 300 paddenstoelensoorten voor. Het veenmos houdt regenwater goed vast en heeft een verzurende werking op de bodem. Het riet kan zich daardoor minder goed ontwikkelen. Planten die beter tegen een zure bodem bestand zijn nemen de plaats in. Mossen, varens en zeggen komen talrijk voor.

Grasland

Het weiland op het met bagger opgehoogde oude rietland is in de jaren zeventig voor het grootste deel afgegraven zodat ze weer permanent vochtig werden en minder voedselrijk. Een beheer van geregeld maaien en het afruimen van maaisel, levert een soortenrijk nat grasland op. Met soorten zoals rietorchis, grote ratelaar, echte koekoeksbloem, dotterbloem, moeraswalstro en diverse bijzondere grassen, zeggen en biezen. Waaronder bijvoorbeeld veenpluis.

Water

Rond de Poel komen veel ringslangen voor. Deze onschuldige dieren leven vooral van kikkers en kleine vissen. De ringslang legt zijn eieren in hopen rottend plantenmateriaal. Door dergelijke broedhopen hier en daar in het gebied neer te leggen trachten beheerders dit bijzondere dier te ondersteunen. Voor een nog stevigere natuur zou de waterkwaliteit van de Poel moeten verbeteren. Dit water is nu afkomstig van de Nieuwe Meer en is van matige kwaliteit. Met een betere waterkwaliteit kan een meer gevarieerde visstand ontstaan in plaats van de overmaat aan bodemwoelende vissen zoals karpers en brasem. Dan zouden ook de onderwaterplanten hun steentje weer kunnen bijdragen aan de biologische reiniging van het water. De ondiepe sloten in het poelgebied zijn vooral belangrijk voor padden en kikkers. Maar ook waterinsecten zoals libellen, waterjuffers en waterkevers komen veel voor.

Uitgave Amsterdamse Bos, augustus 2008

Ontwerp In tekst+vorm Fotografie Johannes Abeling

Kaart Geo en Vastgoedinformatie Druk Stadsdrukkerij Amsterdam